

"מטרו רגלי"

פרויקט להעלאת המודעות להליכה בעיר

אדר' אוריאל בבצ'יק, אדר' גלית ירושלמי, אינג' יערה שרייבמן

לרוב שינקין היא קצרה יחסית. זיקות חדשות, כדוגמת זו לעיל, בין "קווי הליכה" לעדים עירוניים יפחיתו תנועה ממונעת ומחזורית (לחיפוש חניה) במרכז העיר ויעודדו את תנועת ההליכה. צבעי הקווים ושמותיהם נגזרו מן התוואי המאפיין אותם (קו החוף כחול, קו השדרות ירוק וכד'). זמני ההליכה במפה נקבעו במפה נגזרו מתוך התבססות על מהירות הליכה החלטית של כ-4 קמ"ש. בכמה מהקווים המסומנים במפה ישנן בעיות המקשות על ההליכה, כגון: קו המעיין וקו יד אליהו-חוף. למרות זאת, בחרנו לסמן את הקווים הללו שכן מדובר בצירים ראשיים ומהירים להליכה ברגל, ואנו מאמינים שעם השקעה נכונה ניתן יהיה להפוך את אותם צירים לצירי הליכה נעימים ובטוחים. המפה תופץ בעיתונות המקומית ותגיע לכ-50,000 בתי-אב.

ב. פעילות חינוכית עירונית

מפת "מטרו רגלי" מהווה נדבך אחד מבין מגוון פעילויות "חזית הולכי הרגלי". חזית הולכי הרגל היא קבוצת פעילים, במסגרת החברה להגנת הטבע בתל-אביב, ומטרתה לפעול למען זכויות הולכי הרגל בעיר, מעמד הולכי הרגל, התייחסות להולכי הרגל בתכנון העירוני, והעלאת מודעות הציבור ליתרונות ההליכה ברגל.

דוגמה לפעילות מסוג זה המשלימה את יעדי המפה היא פרויקט "הולכים על תל-אביב". הפרויקט, בהשתתפות כ-40 בתי ספר יסודיים ותיכונים בעיר, מתקיים בשיתוף פעולה של החברה להגנת הטבע בתל-אביב עם מחלקת הספורט ואגף החינוך העירוניים ומשרד החינוך – המחלקה לחינוך גופני. במסגרת הפרויקט הולכים תלמידי בתי-הספר בסביבת בית-הספר במסגרת שיעורי חינוך גופני, מכירים את הסביבה הקרובה ו"לומדים ברגליים" על יתרונות ההליכה ברגל. שיא הפרויקט הוא אירוע "ילדי תל-אביב הולכים ירוק" – הולכים רחוק" שייקיים ב-31.3.05. במסגרת היום נערכה תחרות בין בתי הספר על מספר ההולכים הגדול ביותר אותו הם מוציאים ליום מבית הספר ומהקהילה. כל בתי הספר המשתתפים קיבלו ערכה הכוללת מערך שיעור בנושא יתרונות ההליכה להפחתת זיהום אוויר ושינוי מדיניות התחבורה, אורח חיים בריא והיכרות עם הסביבה המקומית. הערכה כוללת מסלול ייחודי לכל בית ספר אשר ממפה את הסביבה המקומית על הנכסים והבעיות הקיימים בה, ומעודד את בתי הספר לקחת אחריות על הסביבה המקומית. פעילות מסוג זה, באמצעות שאלונים ומדדים נוספים, תקבע פרמטרים לבחינת איכות ההליכה בעיר. שקלול הנתונים שייאסף יאפשר קידום הליכה בתוואים נבחרים ותוכניות אופרטיביות עבור פרויקטים לשיפור איכויות ההליכה בעיר, באזורים הנדרשים לכך.

ג. פעילות שכונתית-מקומית

המידע שייאסף בפעילויות הכלל עירוניות יהווה בסיס ליצירת מפות "מטרו-רגל" שכונתיות, בקנה מידה מפורט יותר שיכללו בנוסף, ציון אזורים בהם ההליכה נוחה או בעייתית. שילוב סך כל המפות השכונתיות יספק תמונה עדכנית על מצב ההליכה בעיר ויוכל לשמש בסיס אמיתי לשיתוף הציבור בתכנון – דיאלוג בין התושבים ובעלי העסקים לבין גורמי התכנון העירוניים. ■

הליכה היא אמצעי תנועה מובן מאליו, שהרי כל אחד מאיתנו הוא בראש ובראשונה הולך רגל. בעשורים האחרונים, התכנון העירוני יצר תלות הולכת וגוברת במכונית הפרטית והולך הרגל "נדחק" לשולי התכנון. במקביל לתהליך זה, הלכה ודעכה גם המודעות להליכה בקרב תושבי הערים. לאחרונה, ניכרת מגמה חיובית בתכנון וביצוע פרויקטים המייצרים פוטנציאל מרחבי לפעילות הליכה בעיר. עם זאת, האזרח העירוני אינו תמיד מודע או יודע כיצד "להשתמש" במרחב זה. המכונית נשארה עדיין ברירת המחדל לתנועה בעיר.

ניתוח תמונת התחבורה בעיר תל-אביב מלמד על החשיבות במתן עדיפות להולכי רגל. תל-אביב-יפו היא בבסיסה עיר המזמינה הליכה ברגל מעצם היותה מישורית, נוחה מבחינת האקלים, ובעיקר, הטווחים בין המוקדים השונים בעיר קצרים ומאופיינים כטווחי הליכה. יוזמי הפרויקט חשו כי יש להביא את הבשורה גם לאזרח העירוני – להפחית את השעבוד למכונית הפרטית ולהראות כי בעיר – ההליכה משתלמת!

פרויקט זה בא למלא את החלל התודעתי הקיים בקרב פוטנציאל ההולכים (תושבים ומבקרים) באמצעות יצירת תכנית פעולה בעיר תל-אביב להעלאת המודעות להליכה וחשיפת התושבים ליתרונותיה הרבים. תכנית הפעולה כוללת פעילות בשלוש רמות שונות, המשלימות זו את זו:

- יצירת מפת הליכה עירונית "מפת מטרו-רגל" – המדגישה את זמינות ההליכה בעיר על ידי ציון זמני הליכה בין מוקדים שונים בעיר.
- פעילות חינוכית עירונית – "הולכים על תל-אביב" פעילות בבתי ספר (פירוט בהמשך).
- מפות שכונתיות – יצירת מפות הליכה שכונתיות בשיתוף תושבים.

הפרויקט ביוזמת צוות מתנדבים – אדר' אוריאל בבצ'יק, אדר' גלית ירושלמי ואינג' יערה שרייבמן – נעשה בשיתוף עם החברה להגנת הטבע סניף תל-אביב. הפרויקט כולל שיתוף פעולה עם בעלי עניין בתחום, כגון גורמי בריאות ומערכת החינוך לצד המשך הפעלת "חזית הולכי הרגל" (מחלקה בחברה להגנת הטבע בסניף תל-אביב, הפועלת לשיפור זכויות הולכי הרגל בעיר).

א. מפת "מטרו-רגל"

מפת "מטרו רגלי" לתל-אביב-יפו הינה השלב האופרטיבי הראשון בתכנית הפעולה השנתית ומציגה את "קווי ההליכה" בקונספט של מפות הרכבת התחתית, המוכרות מלונדון פאריס וכו'. הנחת העבודה הינה כי הצגה אטרקטיבית של פוטנציאל הנגישות ברגל בעיר תתרום לדימוי ההליכה ולקידום הנושא בציבור.

קווי ההליכה מייצגים בצורה מופשטת צירי הליכה הפרושים במרחב העיר ומקשרים בין "תחנות מעבר" שונות המהוות מוקדים – לדוגמה, מסופי תחבורה ציבורית, הים, שווקים וכדומה.

זמני ההליכה בין ה"תחנות" מצוינים ע"ג המפה וחושפים קשרי הליכה קיימים במציאות אך נעדרים מהזיכרון של הקולקטיב העירוני. לדוגמה – המרחק בין רחוב שינקין לדיזינגוף-סנטר אינו נתפס תודעתית כמרחק הליכה. יש להניח כי רכבים אשר יעדם רחוב שינקין, יעדיפו לחפש חניה קרובה לאזור היעד. מפה זו, מעצם האינפורמציה אשר היא מכילה לגבי זמני ההליכה השונים, עשויה לעודד חניה בחניונים כמו דיזינגוף-סנטר, ומחננון זה, ההליכה

מפת תל-אביב-יפו מטרו-רגל

www.teva-tlv.org

מפת "מטרו-רגל" מציעה לך מסלולי הליכה נעימים, מעניינים ומהירים ממקום למקום בתל-אביב יפו.

נסו בעצמכם ותופתעו לראות כמה נעים, מהיר ובריא ללכת ברחבי העיר, ואולי גם תכירו מקומות ואנשים מעניינים שלא הכרתם...

ספרו לנו מחוויותיכם והצטרפו לפעילות לקידום ההליכה בעיר. החברה להגנת הטבע בתל-אביב.

טל': 03-5660960, פקס: 03-5669972, tlv@spni.org.il

מקרא:

- מוקד עיריית תל-אביב-יפו (בניין העירייה)
- מוקד תחנת הרכבת
- מוקד תחנת הרכבת (מסלול 4 ק"מ)
- קו הירוק
- קו הירוק-ליל
- קו הירוק
- קו הירוק
- קו הירוק-ים
- קו הירוק-אדום
- קו הירוק-אדום
- קו הירוק-אדום
- קו הירוק-אדום
- קו הירוק-אדום
- קו הירוק-אדום
- מסלולים הודו-ים סיפור השמיה

צוות:

- יוצרים:**
- ארז אריאל נתן בכביץ
  - ארז גלית יושלטי
  - איגי יערה שרייבמן
- החברה להגנת הטבע בתל-אביב:**
- חנוך חורב
  - סמלה אביב - חיה תולכי רגל
  - עומר כהן
  - מיה מיוחדת, לארי-אודי כומרי
  - עינב-שמרית עינת